



**2018/2150(INI)**

14.11.2018

# **ONTWERPVERSLAG**

over het Commissieverslag 2018 over Turkije  
(2018/2150(INI))

Commissie buitenlandse zaken

Rapporteur: Kati Piri

**INHOUD**

**Blz.**

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT .....3

## ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

### over het Commissieverslag 2018 over Turkije (2018/2150(INI))

*Het Europees Parlement,*

- gezien zijn eerdere resoluties over Turkije, met name die van 24 november 2016 over de betrekkingen tussen de EU en Turkije<sup>1</sup>, die van 27 oktober 2016 over de situatie van journalisten in Turkije<sup>2</sup> en die van 8 februari 2018 over de huidige mensenrechtensituatie in Turkije<sup>3</sup>,
- gezien de mededeling van de Commissie van 17 april 2018 aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's inzake het uitbreidingsbeleid van de EU voor 2018 (COM(2018)0450), het verslag over Turkije 2018 (SWD(2018)0153) en het in augustus 2018 goedgekeurde herziene indicatieve strategiedocument voor Turkije (2014-2020),
- gezien de conclusies van het voorzitterschap van 13 december 2016 en 26 juni 2018 en de eerdere desbetreffende conclusies van de Raad en de Europese Raad,
- gezien het kader voor onderhandelingen met Turkije van 3 oktober 2005,
- gezien Besluit 2008/157/EG van de Raad van 18 februari 2008 betreffende de beginselen, prioriteiten en voorwaarden die worden opgenomen in het toetredingspartnerschap met Turkije ("het toetredingspartnerschap")<sup>4</sup> en de eerdere besluiten van de Raad van 2001, 2003 en 2006 betreffende het toetredingspartnerschap,
- gezien de gezamenlijke verklaring na de EU-Turkije-top van 29 november 2015, en het actieplan EU-Turkije,
- gezien de verklaring van de Europese Gemeenschap en haar lidstaten op 21 september 2005, waarin onder meer staat dat de erkenning van alle lidstaten van de EU een noodzakelijke component is van het toetredingsproces, en dat Turkije het aanvullend protocol bij de Overeenkomst van Ankara volledig moet uitvoeren door alle belemmeringen van het vrij verkeer van goederen zonder beperkingen en zonder discriminatie weg te nemen,
- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien artikel 46 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) waarin staat dat de verdragsluitende partijen zich ertoe verbinden zich te houden aan de einduitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in de zaken waarbij zij partij zijn,

---

<sup>1</sup> Aangenomen teksten, P8\_TA(2016) 0450.

<sup>2</sup> Aangenomen teksten, P8\_TA(2016) 0423.

<sup>3</sup> Aangenomen teksten, P8\_TA(2018) 0040.

<sup>4</sup> PB L 51 van 26.2.2008, blz. 4.

- gezien de adviezen van de Commissie van Venetië van de Raad van Europa, met name die van 10-11 maart 2017 over de wijzigingen in de grondwet die worden onderworpen aan een nationaal referendum, in verband met de maatregelen in de recente wetsdecreten inzake de noodtoestand met betrekking tot de mediavrijheid en de taken, bevoegdheden en werking van de strafrechtelijke vrederechten, die van 6-7 oktober 2017 over de bepalingen van wetsdecreet nr. 674 betreffende de uitoefening van de lokale democratie, die van 9-10 december 2016 over de wetsdecreten inzake de noodtoestand nrs. 667-676 die zijn aangenomen na de mislukte coup van 15 juli 2016 en die van 14-15 oktober 2016 over de opschorting van het tweede lid van artikel 83 van de Grondwet (parlementaire onschendbaarheid),
- gezien de verklaring van de commissaris voor de mensenrechten van de Raad van Europa van 26 juli 2016 over de maatregelen die zijn genomen in het kader van de noodtoestand in Turkije,
- gezien de bevindingen en conclusies van de missie ter beoordeling van de behoeften van de OVSE/ODIHR over de vervroegde presidents- en parlementsverkiezingen van 24 juni 2018,
- gezien resolutie nr. 2156 van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa van 25 april 2017 over de werking van de democratische instellingen in Turkije, die geleid heeft tot de heropening van de procedure van toezicht,
- gezien de Verklaring EU-Turkije van 18 maart 2016,
- gezien de mededeling van de Commissie van 2 maart 2017 aan het Europees Parlement en de Raad over het eerste jaarverslag over de Vluchtelingenfaciliteit voor Turkije (COM(2017)0130), de mededeling van de Commissie van 14 maart 2018 aan het Europees Parlement en de Raad over het tweede jaarverslag over de Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije (COM(2018)0091), en het vijfde verslag van de Commissie van 2 maart 2017 aan het Europees Parlement, de Europese Raad en de Raad over de vooruitgang bij de uitvoering van de Verklaring EU-Turkije (COM(2017)0204),
- gezien de aanbeveling van de Commissie van 21 december 2016 voor een Besluit van de Raad houdende machtiging tot het opstarten van onderhandelingen met Turkije met het oog op het sluiten van een overeenkomst betreffende de uitbreiding van het toepassingsgebied van de bilaterale preferentiële handelsbetrekkingen en betreffende de modernisering van de douane-unie,
- gezien het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer van 14 maart 2018 getiteld "Pretoetredingssteun van de EU aan Turkije: tot dusver slechts beperkte resultaten",
- gezien het feit dat de Gemengde Parlementaire Commissie (GPC) EU-Turkije haar langverwachte 77e vergadering heeft gehouden in Brussel op 28 april 2018, na drie jaar van stilstand in de interparlementaire betrekkingen,
- gezien de wereldindex voor persvrijheid 2018 van Verslaggevers zonder grenzen, waar Turkije van 180 landen op de 151e plaats staat,
- gezien het feit dat eerbiediging van de rechtsstaat en de grondrechten, inclusief

scheiding der machten, democratie, vrijheid van meningsuiting, mensenrechten, de rechten van minderheden en godsdienstvrijheid, alsmede vrijheid van vereniging en het recht op vreedzaam protest, centraal staat in het onderhandelingsproces,

- gezien het feit dat het Parlement de Commissie en de lidstaten in november 2016 verzocht heeft een tijdelijke bevrozing van de lopende toetredingsonderhandelingen met Turkije te starten en zich ertoe verplicht heeft zijn standpunt te herbekijken zodra de disproportionele maatregelen in het kader van de noodtoestand in Turkije zijn opgeheven,
  - gezien het feit dat het Parlement de Commissie en de lidstaten in juli 2017 overeenkomstig het onderhandelingskader verzocht heeft de toetredingsonderhandelingen met Turkije onverwijld formeel op te schorten indien het constitutionele hervormingspakket ongewijzigd wordt uitgevoerd,
  - gezien het feit dat Turkije volgens het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de vluchtelingen (UNHCR) de grootste vluchtelingenpopulatie ter wereld opvangt, met meer dan 3 miljoen geregistreerde vluchtelingen uit Syrië, Irak en Afghanistan,
  - gezien artikel 52 van zijn Reglement,
  - gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A8-0000/2018),
1. is ingenomen met het besluit van 19 juli 2018 om de noodtoestand op te heffen, die na de poging tot staatsgreep van 2016 werd ingevoerd en 7 keer werd verlengd; merkt op dat de aanhoudende noodtoestand heeft geleid tot een uitholling van de rechtsstaat en een verslechtering van de mensenrechtensituatie in Turkije; betreurt het feit dat door de goedkeuring van nieuwe wetgevingsvoorstellen vele van de onrechtmatige bevoegdheden die onder de noodtoestand aan de president en de uitvoerende macht zijn verleend, behouden blijven, hetgeen eventuele positieve gevolgen van de beëindiging van de noodtoestand tempert;
  2. herinnert eraan dat bij de repressie na de coup meer dan 150 000 mensen in hechtenis zijn genomen en dat 78 000 gearresteerd zijn op beschuldiging van terrorisme, waarbij meer dan 50 000 mensen nog steeds in de gevangenis zitten; uit zijn bezorgdheid over de buitensporig lange voorlopige hechtenis en gerechtelijke procedures, het feit dat in verschillende gevallen nog geen aanklacht is ingediend en de barre detentieomstandigheden; maakt zich met name zorgen over het feit dat de arrestaties ook gericht lijken te zijn tegen personen die op legitieme wijze een afwijkende mening uiten of tegen leden van de oppositie; maakt zich grote zorgen over de aantijgingen van mishandeling en foltering van gedetineerden, waarvan diverse mensenrechtenorganisaties melding maken;
  3. merkt op dat sinds de invoering van de noodtoestand meer dan 152 000 ambtenaren, waaronder leerkrachten, artsen, academici, inclusief ondertekenaars van "Academici voor vrede", rechters en openbaar aanklagers, zijn ontslagen; merkt op dat 125 000 mensen een aanvraag hebben ingediend bij de onderzoekscommissie voor noodmaatregelen (CoSEM), die als taak heeft binnen twee jaar te beoordelen en te beslissen over klachten tegen maatregelen die genomen zijn in het kader van de

noodtoestand en de daarmee verband houdende decreten, en dat 89 000 van hen nog steeds in afwachting zijn van een besluit; maakt zich zorgen over de beperkte reikwijdte van het mandaat van de onderzoekscommissie, haar gebrek aan onafhankelijkheid en het feit dat de onderzoeken uitsluitend plaatsvinden op basis van stukken in het procesdossier, zonder deelname van de betrokkene; merkt op dat de ontslagen uiterst zware gevolgen hebben gehad voor de betrokken personen en hun gezinnen, ook financieel, en gepaard gaan met een blijvend sociaal en professioneel stigma; roept de Turkse regering op ervoor te zorgen dat alle personen het recht hebben om hun zaak te laten toetsen door een onafhankelijke rechtbank die een vergoeding kan toekennen voor de materiële en morele schade als gevolg van hun willekeurig ontslag;

4. veroordeelt de toegenomen controle door de uitvoerende macht van en de politieke inmenging in het werk van rechters en aanklagers; benadrukt het feit dat Turkije een serieuze hervorming nodig heeft van de wetgevende en rechterlijke macht, wil het land voldoen aan zijn verplichtingen uit hoofde van het internationaal recht inzake de mensenrechten; wacht in dit verband op het actieplan van de actiegroep voor hervormingen inzake justitiële hervormingen;
5. uit zijn ernstige bezorgdheid over de onevenredige en arbitraire maatregelen die de vrijheid van meningsuiting, mediavrijheid en toegang tot informatie beknotten; veroordeelt de sluiting van meer dan 160 mediakanalen en het grote aantal arrestaties van journalisten in de nasleep van de coup poging; dringt er bij Turkije op aan als prioriteit de vrijheid van de media te waarborgen en onmiddellijk alle onrechtmatig vastgehouden journalisten vrij te spreken en vrij te laten;
6. spreekt zijn bezorgdheid uit over de steeds beperktere ruimte voor het maatschappelijk middenveld en de bevordering van de fundamentele rechten en vrijheden; merkt op dat tijdens de noodtoestand een groot aantal activisten, waaronder verdedigers van de mensenrechten, gearresteerd is en betogingen herhaaldelijk verboden zijn; roept Turkije op de grondrechten van minderheden, zoals LGBTI-personeel, te beschermen;
7. veroordeelt de willekeurige detentie van Osman Kavala, een prominente en gerespecteerde vooraanstaande figuur van het maatschappelijk middenveld in Turkije, die momenteel langer dan een jaar zonder tenlastelegging wordt vastgehouden; belooft zijn zaak van zeer nabij te zullen blijven volgen en dringt aan op zijn onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating;
8. is ernstig bezorgd over de situatie in het zuidoosten van Turkije en de ernstige beschuldigingen van mensenrechtenschendingen, met name sinds de ineensstorting van de vredesbesprekingen met de Koerden in 2015; veroordeelt nogmaals krachtig het feit dat de Koerdische arbeiderspartij (PKK), die al sinds 2002 op de EU-lijst van terroristische organisaties staat vermeld, opnieuw zijn toevlucht neemt tot geweld; benadrukt het feit dat dringend een geloofwaardig politiek proces op gang moet worden gebracht dat leidt tot een vreedzame oplossing van de Koerdische kwestie; roept Turkije op ernstige beschuldigingen van mensenrechtenschendingen en moorden onmiddellijk te onderzoeken en internationale waarnemers toe te staan een onafhankelijke controle uit te voeren;
9. merkt met bezorgdheid op dat tijdens de noodtoestand een zeer groot aantal burgemeesters en coburgemeesters in het zuidoosten ontslagen of gearresteerd is en dat

de regering beheerders heeft aangewezen om ze te vervangen; is van mening dat de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2019 een belangrijke gelegenheid moeten bieden om het beginsel van het rechtstreekse democratische mandaat weer volledig te laten gelden;

10. merkt op dat de noodtoestand de capaciteit van de Grote Nationale Vergadering om haar fundamentele rol van democratische controle en verantwoordingsplicht te vervullen verder heeft beknot; neemt met grote bezorgdheid kennis van de arrestatie van twee parlementsleden van de Republikeinse Volkspartij (CHP) en van de manier waarop de Democratische Volkspartij (HDP) bijzonder gemarginaliseerd is, waarbij vele parlementsleden van de HDP zijn gearresteerd omdat zij steun zouden hebben verleend aan terroristische activiteiten;
11. veroordeelt de voortdurende aanhouding van Selahattin Demirtaş, oppositieleider en presidentskandidaat; belooft zijn zaak van zeer nabij te zullen blijven volgen en dringt aan op zijn onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating; verwacht dat het Europees Hof voor de rechten van de mens onverwijld zijn definitieve uitspraak in deze zaak doet;
12. herinnert eraan dat de grondwetswijzigingen in verband met de invoering van een presidentieel stelsel volgens de beoordeling van de Commissie van Venetië onvoldoende controlemechanismen omvatten en een bedreiging vormen voor de scheiding der machten tussen de uitvoerende en de rechterlijke macht; herinnert er voorts aan dat het Europees Parlement de regering van Turkije heeft opgeroepen om in samenwerking met de Commissie van Venetië constitutionele en justitiële veranderingen en hervormingen door te voeren, en dat het afgelopen jaar ook heeft aangedrongen op de formele opschorting van de toetredingsonderhandelingen indien de constitutionele hervorming ongewijzigd zou worden uitgevoerd, aangezien dit in strijd zou zijn met de criteria van Kopenhagen;
13. verzoekt de Commissie en de lidstaten, rekening houdend met al het bovenstaande en in overeenstemming met het onderhandelingskader, de toetredingsonderhandelingen met Turkije formeel te schorsen; blijft echter gehecht aan een democratische dialoog met Turkije; verzoekt de Commissie om tijdens de formele schorsing van de onderhandelingen alle middelen te gebruiken die beschikbaar zijn in het kader van IPA II en de toekomstige IPA III om via een specifieke enveloppe die rechtstreeks door de EU wordt beheerd, het maatschappelijk middenveld van Turkije te steunen, en om meer mogelijkheden te creëren voor interpersoonlijke contacten, academische dialoog, toegang voor Turkse studenten tot Europese universiteiten en mediaplatformen voor journalisten;
14. merkt op dat het EU-toetredingsproces in het begin weliswaar een sterke motivatie was voor hervormingen in Turkije, maar dat er de afgelopen jaren een sterke achteruitgang is opgetreden op het gebied van de rechtsstaat en de mensenrechten; herinnert eraan dat het Parlement herhaaldelijk heeft verzocht om de opening van hoofdstuk 23 inzake de rechterlijke macht en de grondrechten en hoofdstuk 24 inzake justitie, vrijheid en veiligheid op een moment dat de Turkse regering zich ertoe had verbonden ernstige hervormingen door te voeren; betreurt ten eerste het feit dat de toetredingsinstrumenten niet ten volle konden worden gebruikt als gevolg van een aanhoudende blokkade door

de Raad;

15. is van mening dat een deur moet worden opengelaten voor de modernisering en opwaardering van de douane-unie van 1995 tussen de EU en Turkije, om hierin sectoren op te nemen als landbouw, diensten en overheidsopdrachten, die momenteel niet worden bestreken; herinnert eraan dat twee derde van de directe buitenlandse investeringen (DBI) in Turkije afkomstig is van EU-lidstaten en dat Turkije voor de EU een belangrijke groeiemarkt is; is van mening dat de opwaardering een waardevolle kans zou bieden voor democratische conditionaliteit, een positief hefboomeffect en de mogelijkheid van een stappenplan waarbij de opwaardering van de douane-unie hand in hand gaat met concrete toezeggingen van Turkije op het gebied van democratische hervormingen; is voorts van mening dat de opwaardering van de douane-unie een belangrijke kans zou bieden voor een beleidsdialoog over klimaatverandering en over arbeidsrechten in Turkije; verzoekt de Commissie voorbereidingen te starten voor de opwaardering van de douane-unie zodra de Turkse regering aangeeft bereid te zijn tot ernstige hervormingen;
16. wijst erop dat vakbondsvrijheid en sociale dialoog van vitaal belang zijn voor de ontwikkeling van een pluralistische samenleving; betreurt de tekortkomingen in de wetgeving inzake arbeids- en vakbondsrechten en benadrukt het feit dat het vakverenigingsrecht, het recht op collectieve onderhandelingen en het stakingsrecht fundamentele rechten van werknemers zijn; maakt zich ernstige zorgen over de arbeidsomstandigheden van werknemers tijdens de bouw van de nieuwe luchthaven van Istanbul, gezien het feit dat sinds het begin van de bouw in mei 2015 naar verluidt 38 werknemers zijn omgekomen bij werkgerelateerde ongevallen en dat momenteel 31 mensen, waaronder een vakbondsleider, in de gevangenis zitten omdat zij geprotesteerd tegen slechte arbeidsomstandigheden; dringt er bij de Turkse autoriteiten op aan nauw overleg te plegen met de op dit gebied actieve vakbonden over de noodzakelijke waarborgen voor werknemers op de bouwplaats, een grondig onderzoek te voeren naar de overlijdens en verwondingen, en vakbonden volledige toegang te verlenen tot de werknemers;
17. merkt op dat visumliberalisering erg belangrijk is voor Turkse burgers, met name voor studenten, academici, vertegenwoordigers van bedrijven en mensen met familiebanden in EU-lidstaten; spoort de Turkse regering ertoe aan volledig te voldoen aan de 72 in het stappenplan voor visumliberalisering vastgestelde criteria; onderstreept het feit dat herziening van Turkijes terrorismebestrijdingswetgeving een belangrijke voorwaarde is om grondrechten en fundamentele vrijheden te waarborgen en dat visumliberalisering mogelijk is wanneer aan alle criteria wordt voldaan;
18. herinnert aan de belangrijke rol die Turkije speelt bij de aanpak van de migratiecrisis die het gevolg is van de oorlog in Syrië; is van mening dat de Turkse bevolking grote gastvrijheid heeft getoond door onderdak te bieden aan meer dan 3 miljoen Syrische vluchtelingen; verzoekt de EU en haar lidstaten hun belofte met betrekking tot een grootschalige hervestiging te houden en te zorgen voor voldoende financiële middelen voor de langetermijnondersteuning van Syrische vluchtelingen in Turkije;
19. is ingenomen met de inspanningen van de VN om de onderhandelingen over de hereniging van Cyprus te hervatten; is voorstander van een billijke, alomvattende en



levensvatbare regeling in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad en het EU-acquis; herhaalt zijn verzoek aan Turkije om zich te engageren voor en bij te dragen aan een alomvattende regeling, te beginnen met de terugtrekking van zijn troepen uit Cyprus, het afgegrensde gebied rond Famagusta over te dragen aan de VN en geen maatregelen te nemen die het demografische evenwicht op het eiland veranderen; prijst het belangrijke werk van het Comité vermiste personen; erkent het recht van de Republiek Cyprus om bilaterale overeenkomsten aan te gaan inzake haar exclusieve economische zone; dringt er bij Turkije op aan zich in te zetten voor de vreedzame regeling van geschillen, en af te zien van dreigingen of acties die negatieve gevolgen zouden kunnen hebben voor de betrekkingen van goed nabuurschap;

20. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de lidstaten, de regering van Turkije en de Grote Nationale Vergadering van Turkije.